

Sverigefinnar
Sverigefinsk identitet
Finska
Sverigefinsk kultur
Sverigefinsk historia

Artiklar

Sauna, bastu, en självklar del av den sverigefinska identiteten. Foto: iStock.

Sverigefinsk identitet

Det är inte alltid enkelt att veta vem som är sverigefinne. Sverigefinnar är en bred kategori som innefattar många olika grupper med olika typer av identiteter i förhållande till det finska språket och kulturarvet samt nationalstaten Finland.

Det finns personer som har finska som sitt modersmål eller andraspråk, medan vissa inte pratar eller förstår finska alls. Några som identifierar sig som sverigefinnar är inflyttade från Finland, medan andra är födda och uppvuxna i Sverige.

Med identitet avses människans självbild och medvetenhet om sig själv. Tillhörigheten till den nationella minoriteten sverigefinnar baserar sig på självidentifikation – det vill säga att individen själv avgör om man är sverigefinne eller inte. Eftersom språket eller tillhörigheten inte registreras av staten i Sverige har man inga exakta siffror om hur många sverigefinnar som bor i landet.

Identitet är dessutom flexibel och kan skifta över tid och en individ kan identifiera sig med flera identiteter samtidigt, beroende på kontext. Det är heller inte ovanligt att en delidentitet dominerar över en annan, man känner sig till exempel mer som skogsfinne än sverigefinne.

I allmänhet kan man säga att perspektivet på sverigefinnar har förvandlats från ett övervägande invandrarperspektiv till ett perspektiv på en inhemsk minoritet, individer som har en lång historisk närvaro i landet. Avgörande för denna perspektivförflyttning är erkännandet av sverigefinnar som en nationell minoritet år 2000.

Sverigefinnar är de som identifierar sig med den nationella minoriteten sverigefinnar. Inom gruppen sverigefinnar är det typiskt att skilja mellan skogsfinnar, krigsbarn och -veteraner, ingermanländare, finska romer samt arbetskraftsinvandrare i olika generationer. I följande avsnitt går vi igenom huvudgrupperna.

Sverigefinnar (ruotsinsuomalaiset)

De flesta av de individer som mest typiskt identifierar sig med den nationella minoriteten har rötter i Finland; de är själva födda i Finland eller har en nära släkting som är född i Finland. År 2019 fanns det enligt Statistiska Centralbyrån ungefär 727 000 invånare med finsk bakgrund i Sverige, varav 20 % var födda i Finland. 36 % hade minst en förälder född i Finland och 44 % hade minst en mor- eller farförälder född i Finland. Dessa kallas ofta för första, andra och tredje generationens invandrare, eftersom de eller deras släktingar kom till Sverige som ett resultat av den stora arbetskraftsinvandringen på 1960-, 1970- och 1980-talet.

Arbetskraftsinvandrare utgör därför visserligen en del av sverigefinnarna, men sverigefinnar är inte en benämning för endast invandrare eller invandragenerationer. Många av dem som numera har rötter i Finland är födda och har levt hela sitt liv i Sverige.

Många sverigefinnar har ett nära förhållande till finska språket. Det sägs att uppskattningsvis 200 000-250 000 människor i Sverige talar finska, men eftersom språket inte registreras av staten finns det ingen statistik över det.

Skogsfinnar (metsäsuomalaiset)

Skogsfinnar är ättlingar till svedjebrukande individer med ursprung i finska Savolax. Skogsfinnarna började bosätta sig redan på 1500-talet i barrskogsområdena i Sverige och Norge – från Tiveden i söder till södra Lappmarken i norr, från Gästrikland i öster ända till Telemark i väster. Det finns uppskattningsvis 1,7 miljoner svenskar med skogsfinskt påbrå. Dagens skogsfinnar talar i regel inte finska. Skogsfinnar har status av nationell minoritet i Norge, och det finns tät samverkan över landsgränserna.

Krigsbarn (sotalapset)

Under det finska vinterkriget 1939–1940 och fortsättningskriget 1941–1944 skickades cirka 70 000 barn från Finland till Sverige. Det var barn från både finsk- och svenskspråkiga hem, men för de finskspråkiga barnen innebar flytten ett språkbyte, vilket gjorde det svårare att komma tillbaka till den ursprungliga familjen. Drygt 5 000 återvände inte till Finland utan adopterades av sin svenska fosterfamilj eller fick stanna efter överenskommelse med barnens biologiska föräldrar.

Krigsveteraner (sotaveteraanit)

Också Finlands två krig påverkade den sverigefinska minoriteten, fler än 1000 krigsveteraner sökte sig till Sverige på 1950-talet, varav en tredjedel var svårt skadade. Idag lever nästan 100 finska krigsveteraner i Sverige, med en medelålder som ligger på strax över 90.

Ingermanländare (inkeriläiset)

Ingermanländare är finstalande personer från minoriteten i före detta Sovjetunionen. Ingermanland (finska: *Inkerinmaa*) ligger i Ryssland söder om Finska viken. Efter finska fortsättningskriget kom cirka 4500 ingermanländska flyktingar till Sverige. Några ingermanländare identifierar sig som sverigefinnar framför allt då de är finstalande.

Finska romer

Kalé-romer, som även kallas för finska romer, har finska eller kale romani som modersmål. Dessa romer började flytta till Sverige under 1600-talet. Under 1914-1954 fanns det ett förbud för romer att invandra till Sverige. Det bor runt 4500 finska romer i Sverige. Några av dem identifierar sig som sverigefinnar, men många känner även tillhörighet till den nationella minoriteten romer.

Sverigefinländare

Medan sverigefinne hänvisar till en finstalande individ är sverigefinländare ett brett begrepp som innefattar både finsk- och svensktalande, med rötter i Finland. När man använder begreppet *sverigefinländare* inkluderar man därför individer bosatta i Sverige som har en koppling till Finland.

Då den nationella minoriteten avser sverigefinnar tillhör sverigefinländare inte den nationella minoriteten på gruppnivå, även om individer själva kan identifiera sig också som sverigefinnar.

Finnar/finländare i Sverige (suomalaiset Ruotsissa)

Det finns människor som har flyttat till Sverige från Finland som talar finska och lever i det svenska samhället men som inte identifierar sig med någon av de ovan nämnda minoritetsgrupperna eller den allmänna beteckningen sverigefinnar. Då kallar de sig därför bland annat som *utlandsfinnar/-finländare*, *finnar/finländare i Sverige* eller *finska/finländska medborgare i Sverige*.

Skribent Maarit Jaakkola i samarbete med redaktionsrådet: IngMarie Bohmelin, Hannele Oikarinen och Satu Rekola.

Om minoritet.se

Minoritet.se sprider kunskap om urfolket samerna som också är en nationell minoritet tillsammans med judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar. Sametinget ansvarar för minoritet.se och i arbetet med webbplatsen involveras samerna, judarna, romerna, sverigefinnarna och tornedalingarna.

Genom aktuella reportage och nyheter lär du dig mer om deras språk, kultur, historia och vardag.

Här hittar du en tillgänglighetsredogörelse för minoritet.se

Här hittar du också information om Sveriges minoritetsåtaganden, aktuell lagstiftning och myndighetsinformation från Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län.

[Information om cookies på webbplatsen.](#)

Webbredaktör karin.skoglund@sametinget.se

[Följ oss på facebook](#)

[Prenumerera på artiklar](#)

[Läs/prenumerera på vårt nyhetsbrev](#)

[Lyssna på sidan](#)

Sverigefinnar
Sverigefinsk identitet
Finska
Sverigefinsk kultur
Sverigefinsk historia

Artiklar

Finska

Finska språket har en erkänd status i Sverige som ett av de fem nationella minoritetsspråken. Finskan har använts i Sverige så länge som Sverige har funnits och idag beräknar man att 200 000-250 000 sverigefinnar kan finska.

Finska är ett finsk-ugriskt språk och tillhör samma stam som till exempel samiska, men de närmast besläktade språken är karelskan och estniskan. Finskan är modersmål för ungefär fem miljoner människor i världen, varav de flesta lever i Finland. Finska är även förekommande bland den nationella minoriteten tornedalingar. I Tornedalen nära den svensk-finländska gränsen talar och förstår många invånare finska, och meänkieli som också är ett nationellt minoritetsspråk i Sverige, men som klassificeras som en finsk dialekt i Finland. I den romska nationella minoritetsgruppen ingår kalé-romer eller finska romer (finska: *kaale*) som har finska som sitt modersmål.

Finska är inte modersmål för alla sverigefinnar, om man med modersmål menar det språk man lärt sig tala först och som är starkast. Många sverigefinnar talar finska som andraspråk och har svenska som modersmål. Det finns också sverigefinnar som aldrig har lärt sig finska och som nu försöker ta tillbaka språket som förlorats under tidigare generationer. Variationen i den språkliga kunskapsnivån i finska bland sverigefinnarna är därmed stor.

Finska skiljer sig mycket från svenska och övriga språk i samma språkfamilj. Finska har 15 böjningsformer (kasus) och det används inga prepositioner (på, till, från, i) utan man uttrycker tillstånd med hjälp av ändelser som läggs på slutet av orden. Till exempel ordet *talo* (hus) böjs på följande sätt: *talossa* (i huset), *talolla* (vid huset), *taloon* (in i huset), *talosta* (ur huset). Meningsbyggandet baserar sig också på suffix som i fall av *kirj-: kirjja* (bok), *kirjailija* (författare), *kirjasto* (bibliotek), *kirjoittaa* (att skriva).

Finskan som talas i Sverige är i stort sett likt finskan i Finland förutom att det finns en del svenska intryck i den moderna vokabulären som i de sverigefinska orden *fiikata* (att fika), *myyssata* (att mysa) och *skoijata* (att skoja) eller *päivä-äiti* (dagamma) och *välimaito* (mellanmjölk). Ord som används är ofta relaterade till det svenska samhället och markerar en skillnad från det finländska samhället, till exempel *esikoulu* (förskola) i stället för *päiväkoti* i Finland, eller förekommer inte i finländsfinska alls, som *puristuspäivä* (klämdag) och *nukkumisaamu* (sovmorgon). I talspråket är det vanligt att *transspråka*, dvs. använda finska och svenska sida vid sida.

Det finns en enhet vid den statliga myndigheten Institutet för språk och folkminnen (Isof) som sedan 1975 ansvarar för språkvården av finska i Sverige. Enheten för språkvård ger råd och rekommendationer om finska språket i Sverige, tar fram svensk-finska ordlistor och sprider kunskap om det finska språket och dess utveckling i Sverige.

Många finnar som flyttade till nuvarande Sverige under 1500-1600-talen genomgick ett språkbyte från finska till svenska, men skogsfinnarna höll sig till sin grupp och lyckades länge, in på 1960-talet, bevara språket eller vara tvåspråkiga. Åttlingar till arbetskraftsinvandrare som kom till Sverige på 1960- och 1970-talet har delvis överfört språket till nästa generation – men många har också tappat språket. På BVC var det förr vanligt att finsktalande föräldrar avråddes från att tala finska med sina barn.

På grund av denna så kallade språkbytesprocess har den svenska regeringen nyligen satsat på språkrevitaliserande åtgärder. Det nationella språkcentret för finska vid Isof etablerades 2022 för att stödja och främja användningen av finska.

Sverigefinnarna har språkliga rättigheter som ska tillgodoses av det allmänna. Det finns ett förvaltningsområde för finska språket där sverigefinnar har förstärkta lagstadgade språkliga rättigheter, vilket betyder att sverigefinnar bland annat har rätt till finskspråkig förskoleverksamhet och finskspråkig äldreomsorg.

Undervisning i finska erbjuds inom den svenska skolan framför allt i form av tvåspråkig undervisning och modersmålsundervisning (fram till 1997 som hemspråk). Sedan början av 1990-talet och under de senaste 20 åren har antalet elever som får undervisning i finska gått ner. Från att ha funnits cirka 300 tvåspråkiga klasser i början av 1990-talet fanns det år 2021 endast 4 sverigefinska kommunala skolor och 6 friskolor med tvåspråkiga klasser. Enligt Skolverket tog ungefär 4500 grundskoleelever del av modersmålsundervisning under läsåret 2022-2023.

Stockholms universitet har ett nationellt uppdrag att utbilda förskole-, grundskole- och ämneslärare i finska. Stockholms universitet, Uppsala universitet och Umeå universitet erbjuder även regelbundet kurser i finska, och vid alla dessa tre universitet kan man disputerar inom ämnet finska. Det utbildningspolitiska målet i Sverige har varit att bilda en obruten utbildningskedja på finska från förskoleåldern till gymnasiet.

Skribent Maarit Jaakkola i samarbete med redaktionsrådet: IngMarie Bohmelin, Hannele Oikarinen och Satu Rekola.

Sidan uppdaterad 2024-06-13

Dela på [Twitter](#)/[Facebook](#) | [Skriv ut](#)

Prenumerera på artiklar

Sverigefinska organisationer och institutioner

Kultur, språk och utbildning

[Nationellt resursbibliotek för finska](#)

[Finlandsinstitutet](#)

[Polarbibblo finska](#)

[Uusi teatteri](#)

[Suomiart](#)

[Sverigefinländarnas arkiv](#)

[Språkcentrum och språkvård för finska](#)

[Svenska kyrkan, sverigefinsk församlingsverksamhet](#)

[Föreningen för sverigefinska skribenter](#)

Media

[Sveriges Radio Finska](#)

[Uutiset, SVT](#)

[URPlay finska](#)

[Ruotsin Suomalainen](#)

[Suomen Uutisviikko](#)

Organisationer

[Sverigefinska Riksförbundet](#)

[Sverigefinländarnas delegation](#)

[Sverigefinska ungdomsförbundet](#)

[Finnbygder i samverkan](#)

[Förbundet Skogsfinnars intressen i Sverige](#)

Om minoritet.se

Minoritet.se sprider kunskap om urfolket samerna som också är en nationell minoritet tillsammans med judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar. Sametinget ansvarar för minoritet.se och i arbetet med webbplatsen involveras samerna, judarna, romerna, sverigefinnarna och tornedalingarna.

Genom aktuella reportage och nyheter lär du dig mer om deras språk, kultur, historia och vardag.

Här hittar du en tillgänglighetsredogörelse för minoritet.se

Här hittar du också information om Sveriges minoritetsåtaganden, aktuell lagstiftning och myndighetsinformation från Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län.

[Information om cookies på webbplatsen.](#)

Webbredaktör karin.skoglund@sametinget.se

[Följ oss på facebook](#)

[Prenumerera på artiklar](#)

[Läs/prenumerera på vårt nyhetsbrev](#)

[Lyssna på sidan](#)

Sverigefinnar
Sverigefinsk identitet
Finska
Sverigefinsk kultur
Sverigefinsk historia

Artiklar

Bagaren Henrik tar hand om rågrutor på Finska Hembageriet i Eskilstuna. Foto: Karin Skoglund.

Sverigefinsk kultur

Minoritetskultur är en viktig faktor för att språk, värderingar och kulturarv ska upprätthållas, föras vidare och utvecklas. Aktiva kulturföreningar och organisationer stödjer litteratur, musik, scenkonst samt barn- och mediekultur som är nyckelfaktorer för ett sverigefinskt kulturliv. Utöver detta finns något vi kan kalla sverigefinskt vardagskultur.

Kultur handlar om traditioner och värderingar och finns i många former – högkultur, populärkultur och vardagskultur – och produceras av många aktörer – professionella och amatörer samt alla emellan. Alla former av minoritetskultur kan vara språk- och identitetsutvecklande.

Kultur som produceras i Sverige med fokus på den nationella minoriteten är ofta på finska, eller tvåspråkig. Eftersom alla som identifierar sig med den nationella minoriteten inte kan finska produceras även en del kultur på svenska. Kultur och språk hör dock ihop: det handlar inte bara om att översätta kulturprodukter från majoritetssamhället från svenska till finska, utan den nationella minoriteten bär med sig en egen kultur. Sverigefinsk kultur skiljer sig även från finländsk eller finsk kultur i Finland.

Sverigefinskhet firas årligen sedan 2011 på sverigefinnarnas dag som infaller den 24 februari på Carl-Axel Gottlunds födelsedag. Skogsfinnarna i Sverige och Norge har dessutom en egen dag, skogsfinnarnas dag, som infaller den 21 juni. Gottlund var en finsk folklivsforskare och kulturpolitiker som grundade den första finska föreningen i Sverige, i Stockholm 1830, och samlade in skogsfinnarnas berättelser i Värmland. Sverigefinnarnas flagga för samman inslag från den svenska och finska flaggan och är ritad av Andreas Ali Jonasson 2014. Skogsfinnar har en egen flagga sedan 2023, ritad av Bettina Gullhagen och Frédéric M. Lindboe i Norge där skogsfinnar utgör en egen nationell minoritet.

Litteratur skriven av sverigefinnar publiceras både i Sverige och Finland, både på finska och svenska. Förlagsverksamhet med sverigefinsk profil har drivits av sverigefinska grupper och aktörer sedan 1970-talet. Föreningen för sverigefinska skribenter (RSKY) grundades 1975. Den delar även ut sedan 2005 Kaisa Vilhuinenpriset vartannat år till en sverigefinsk författare som publicerar på finska. Kulturföreningen Kulttuuri.se anordnar den Sverigefinska bok- och kulturmässan i Stockholm och en skrivtävling för sverigefinska barn och unga.

Bibliotek i det allmänna biblioteksväsendet ska enligt bibliotekslagen ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna. Folkbiblioteken erbjuder litteratur på finska samt bidrar till efterlevnaden av sverigefinnarnas rättigheter genom läsfrämjande och språkutvecklande insatser som bokstart, läsecirklar och språkcaféer. Finlandsinstitutets bibliotek fungerar sedan 2020 som ett nationellt resursbibliotek för finska som stödjer kommuner i deras arbete med den nationella minoriteten sverigefinnar. Finlandsinstitutet som även är ett kulturcentrum i Stockholm med syfte att synliggöra finländsk kultur i Sverige, anordnar även turnéer med sverigefinska författare som åker runt i landet.

Musikscenen har nyligen fått en vitamininjektion av populärmusik som skrivs och presenteras av sångare och låtskrivare på finska. Musiken som är populär bland äldre generationer är traditionell finskspråkig schlagermusik. I den finska musiktraditionen är kantele och dragspel typiska instrument. Traditionella finska folkdanser (*tanhu*) är ofta gruppdanser som uppförs i traditionell folkdräkt. Dansbanekulturen var mycket populär på 1970-talet och framåt bland arbetskraftsinvandrare.

Den sverigefinska teaterscenen, med många amatörteatergrupper och gästspel från Finland, har varit mycket livlig. Idag ambulerar amatörteatergruppen Pendeli, startad 2017, runt omkring i landet. Det finns även en professionell tvåspråkig barn- och ungdomsteater Uusi teatteri ("Nya teatern") i Stockholm, grundad 2002. Svenska kyrkan, med sin finskspråkiga verksamhet runt omkring i landet, bidrar till musiklivet från musiklekskolor för barn till körer i alla åldrar, eller från konserter med finländsk musik till den populära julsångstraditionen med de vackraste julsångerna (*kauneimmat joululaulut*). Den svenska psalmboken översattes 2003 till finska och innehåller även inslag från psalmboken i Finland.

Visuell konst upprätthålls av sverigefinska bildkonstnärernas förening Suomiart som sedan 1977 samlar både amatörkonstnärer och professionella yrkesutövare. Föreningen har cirka 100 medlemsföreningar och utser årets sverigefinska konstnär.

Medier spelar en viktig roll för synliggörandet och revitaliseringen av det finska språket, men också för upprätthållandet av den sverigefinska kulturen och identiteten. Det svenska public servicebolaget tillhandahåller Sveriges Radio Finska och Sveriges Televisions (SVT) finskspråkiga redaktion som producerar innehåll på både finska och svenska, framför allt nyhetssändningar och granskningar. Utöver nyhetsutbud har även tv-underhållning med sverigefinsk profil vuxit fram de senaste åren, som tonårsserien *Brus* (2022) och intervjuprogrammen *Anna Järvinen och kvinnorna* (SVT 2016) och *Möte med* (SVT 2020-) samt realityprogrammet *Marko & Irma* (TV4 2023).

Det finns två veckotidningar, *Ruotsin Suomalainen*, grundades 1964, innehåller artiklar från hela Sverige och samlar aktuella kulturaktiviteter. *Suomen Uutsviikko* är en veckotidning som sedan 2021 ger en veckoversikt över relevanta nyheter i Finland och det sverigefinska minoritetssamhället. Bland riksstäckande kulturmagasin kan nämnas den finskspråkiga kulturtidskriften *Liikki* utgiven av Föreningen för sverigefinska skribenter sedan 1975. Sedan 1800-talet, då en av de första finskspråkiga tidningarna i Sverige, *Haparandabladet*, grundades 1882, har det funnits som mest cirka hundra titlar av sverigefinska tidningar och tidskrifter, många av dem skapade som medlemsblad för finska föreningar.

Sverigefinländarnas arkiv (Ruotsinsuomalaisten arkisto) i Eskilstuna bildades 1977 och har som uppgift att dokumentera sverigefinsk kultur och historia.

Civilsamhället, med många lokala finska föreningar, har haft en stor betydelse för att hålla kulturtraditionerna levande. Sociala medier är mycket viktiga för den sverigefinska verksamheten då föreningar, men även nätverk och aktiva medborgargrupper, kan engagera sig på olika digitala plattformar. Sverigefinska riksförbundet (Ruotsinsuomalaisten keskusliitto, RSKL) har drygt 100 lokala sverigefinska föreningar som medlemmar. I Sverigefinländarnas delegation (Ruotsinsuomalaisten valtuuskunta), som är ett samarbetsforum för de sverigefinska föreningarna på riksnivå, ingår 22 sverigefinska medlemsorganisationer. De lokala föreningarna ägnar sig bland annat åt traditionell finsk kultur, sport, barnkultur- eller pensionärsverksamhet. Det finns även en ambulerande barnkulturfestival Mukulat, anordnad av Sverigefinska riksförbundet.

I vardagskulturen spelar mat, traditioner och visuella uttryck en stor roll. Finska maten kännetecknas av olika piroger, särskilt karelska piroger (*karjalapiiirakka*), som består av ett tunt rågskal med fyllning av risgrönsgröt och serveras med äggsmör (*munavoi*). Högtiderna har sina maträtter: julbordet innehåller många "fiador" (*loaikka*) som sötad potatisläda, morotsläda eller kårolsläda, på valborg dricker man mjöd (*simo*) och äter struvor (*tippaleipä*). Finsk design är självklar i vardagen, som Alvar Aaltos vas, Marimekkos textilmönster och lillasas Muminmuggar. En självklar del av vardagskulturen för många sverigefinnar är även bastukulturen (*sauna*).

I skogsfinnarnas tradition står rökstugor, bastur, rior, matrader samt finnbygdernas och finnskogarnas sägner i centrum. Även i husbyggandet har rökstugan eller rökportet (*savutupa/savupirtti*) varit en del av traditionen. Representanter för den skogsfinska matkulturen som har bevarats ända in i vår tid är motti eller nävgröt – en torr, grynig gröt som tillagas av kornmjöl, i Värmland *skrädmjöl*, vatten och lite salt – och peppo eller "bänkavilling", som består av havremjöl och surmjölk. Det skogsfinska hantverket är känt för sina näverföremål, som liefodral, skor, knivsidor, bärmesar och förvaringskärl gjorda av näver, och vapensmide. Det finska språket lever kvar i många lokala ortsnamn.

Skribent Maarit Jaakkola i samarbete med redaktionsrådet: IngMarie Bohmelin, Hannele Oikarinen och Satu Rekola.

Om minoritet.se

Minoritet.se sprider kunskap om urfolket samerna som också är en nationell minoritet tillsammans med judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar. Sametinget ansvarar för minoritet.se och i arbetet med webbplatsen involveras samerna, judarna, romerna, sverigefinnarna och tornedalingarna.

Genom aktuella reportage och nyheter lär du dig mer om deras språk, kultur, historia och vardag.

Här hittar du en tillgänglighetsredogörelse för minoritet.se

Här hittar du också information om Sveriges minoritetsåtaganden, aktuell lagstiftning och myndighetsinformation från Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län.

Information om cookies på webbplatsen.

Webbredaktör karin.skoglund@sametinget.se

- [Följ oss på facebook](#)
- [Prenumerera på artiklar](#)
- [Läs/prenumerera på vårt nyhetsbrev](#)
- [Lyssna på sidan](#)

